

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIJSKI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 144465 24 GŽ 2
Brčko, 13.3.2025. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacijski sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudaca Šejle Drpljanin kao predsjednice vijeća, dr. sc. Roberta Jovića i Srđana Nedića kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljâ D.K.1, S.K., M.B. i D.K.2 svi iz D., svi zastupani od strane opunomoćenika Sane Softić, odvjetnice iz Sarajeva, protiv tuženog „Nešković osiguranje“ a.d. Bijeljina, zastupano po opunomoćeniku S.R., uposleniku tuženog, radi naknade štete, v.sp. 53.600,00 KM, odlučujući o žalbi tužiteljâ i žalbi tuženog izjavljenim protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 144465 23 P 2 od 27.3.2024. godine na sjednici vijeća održanoj dana 13.3.2025. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U

I - Žalba tužiteljâ D.K.1, S.K., M.B. i D.K.2, svi iz D. se ODBIJA i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 144465 23 P 2 od 27.3.2024. godine u stavku drugom izreke POTVRĐUJE.

II - Žalba tuženog „Nešković osiguranje“ a.d. Bijeljina se djelomično UVAŽAVA i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 144465 23 P 2 od 27.3.2024. godine u stavku prvom izreke PREINAČAVA i sudi:

Obvezuje se tuženi „Nešković osiguranje“ a.d. Bijeljina, da na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti bliskog srodnika isplati tužiteljima iznos od 23.450,00 KM i to:

- tužitelju D.K.1, ocu stradalog N.K., na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti sina, iznos od 7.000,00 KM,

- tužiteljici S.K., majci stradalog N.K., na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti sina, iznos od 7.000,00 KM,

- tužiteljici M.B., izvanbračnoj supruzi stradalog N.K., na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti izvanbračnog supruga, iznos od 7.000,00 KM, te,

- tužitelju D.K.2, bratu stradalog N.K., na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti brata, iznos od 2.450,00KM,

sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13.1.2022. godine, kao dana podnošenja tužbe pa do isplate, sve u roku od 30 dana od dana prijema ove presude, dok se zahtjev tužiteljâ za naknadom nematerijalne štete temeljem duševnih bolova

zbog smrti bliskog srodnika iznad iznosa dosuđenog ovom presudom do iznosa dosuđenog prvostupanjskom presudom ODBIJA.

III - OBVEZUJE se tuženi da tužiteljima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.169,20 KM u roku od 30 dana od dana prijema ove presude.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 144465 23 P 2 od 27.3.2024. godine (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda ili ožalbena/pobijana presuda) odlučeno je na sljedeći način:

„Djelimično se usvaja tužbeni zahtjev tužilaca, te se obavezuje tuženi „Nešković osiguranje“ a.d. Bijeljina, da na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti bliskog srodnika isplati tužiocima iznos od 43.550,00 KM i to:

- tužiocu D.K.1 – ocu nastradalog N.K., na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti sina, iznos od 13.000,00 KM

- tužiteljici S.K. – majci nastradalog N.K., na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti sina, iznos od 13.000,00 KM

- tužiteljici M.B. – vanbračnoj supruzi nastradalog N.K., na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti vanbračnog supruga, iznos od 13.000,00 KM,

- tužiocu D.K.2 – bratu nastradalog N.K., na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti brata, iznos od 4.550,00 KM,

sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13.01.2022. godine, kao dana podnošenja tužbe pa do isplate, kao i da tužiocima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od od 3.129,00 KM, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Tužbeni zahtjev tužilaca preko dosuđenog iznosa, odbija se kao neosnovan.“

Protiv prvostupanjske presude, tužitelji D.K.1, S.K., M.B. i D.K.2, svi iz D. (u daljnjem tekstu: tužitelji) su pravovremeno izjavili žalbu kojom ožalbenu presudu „djelimično pobijaju“ zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da ovaj sud „žalbu uvaži i pobijanu presudu ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak i odluku a pobijanu presudu preinači na način kako to žalitelj ističe u žalbi“. Tužitelji su postavili zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka na ime odvjjetničke nagrade za sastav žalbe u iznosu od 1.728,00 KM i sudske pristojbe na žalbu po odluci suda.

Tuženi „Nešković osiguranje“ a.d. Bijeljina (u daljnjem tekstu: tuženi) pravovremeno izjavljenom žalbom prvostupanjsku presudu pobijaju u „cjelosti“ ali iz sadržaja žalbenih navoda proizilazi da prvostupanjsku presudu pobija u stavku prvom izreke („dosuđujućem dijelu“) a ne i u stavku II izreke („odbijajućem dijelu“ za koje pobijanje tuženi nema pravni interes) zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa

prijedlogom da ovaj sud „preinači prvostepenu presudu tako što će predmetni tužbeni zahtjev odbiti u cjelosti kao neosnovan“. Tuženi je postavio zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka na ime sudske pristojbe na žalbu po odluci suda.

Odgovori na žalbe nisu podneseni.

Nakon što je prvostupanjsku presudu ispitao u smislu odredbe članka 341. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/18 i 6/21, u daljnjem tekstu: Zakon o parničnom postupku ili ZPP) ovaj sud je odlučio kao u izreci iz razloga koji slijede.

Žalba tužiteljâ nije utemeljena dok je žalba tuženog djelomično utemeljena.

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici jeste zahtjev tužiteljâ (preciziran na glavnoj raspravi održanoj dana 27.3.2024. godine) da im tuženi na ime naknade nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova zbog gubitka (smrti) bliskog srodnika, isplati iznos od 53.600,00 KM i to tužiteljima D.K.1 i S.K., kao roditeljima, iznose od po 16.000,00 KM, tužiteljici M.B., izvanbračnoj supruzi, iznos od 16.000,00 KM, te tužitelju D.K.2, bratu stradalog N.K., iznos od 5.600,00 KM.

Prema obrazloženju ožalbene presude, a na temelju provedenih dokaza u prvostupanjskom postupku, prvostupanjski sud je utvrdio činjenično stanje koje se u bitnome ogleda u sljedećem:

- da su D.K.1 i S.K., roditelji stradalog N.K., te da je tužitelj D.K.2, brat stradalog N.K.;

- da je tužiteljica M.B. živjela u zajednici života sa stradalim N.K. od početka 2016. godine (nakon dočeka Nove 2016. godine počeli zajednički život), da je živjela u zajedničkom kućanstvu sa njegovim roditeljima i sa bratom sve do smrti N.K., te je ostala da živi u istom kućanstvu još dva mjeseca nakon smrti izvanbračnog partnera;

- da je tužitelj D.K.2 u vrijeme štetnog događaja živio u zajednici sa roditeljima i stradalim bratom;

- da je temeljem Obavijesti evidencije prebivališta za tužiteljicu M.B. od 9.10.2020. godine i za tužitelja D.K.2 od 16.7.2020. godine, utvrđeno da su isti imali prijavljeno prebivalište u mjestu ..., općina D., sa adresom ..., dakle na istoj adresi na kojoj je imao prijavljeno prebivalište i stradali N.K.;

- da je temeljem Zapisnika o očevidu od 8.7.2020. godine, utvrđeno, da se 7.7.2020. godine u 23:12 sati dogodila prometna nezgoda na regionalnom putu R1-2102, dionica puta Razboj-Rudanka, mjesto Velika Bukovica, općina Doboj, u kojoj su dva vozača putničkih automobila zadobili teške tjelesne ozljede, suvozač je poginuo na licu mjesta i putnik u vozilu je poginuo na licu mjesta, da su sudionici u prometnoj nezgodi putnički automobil „Audi A4“, reg. oznaka ..., vl. D.A., kojim je upravljao S.A. i putnički automobil „Audi A6“, reg. oznaka ..., vlasništvo D.Z., kojim je upravljao G.K., a koje je bilo osigurano kod tuženog - „Nešković“ osiguranja a.d. po polici broj: 840533 za razdoblje od 10.2.2020. godine do 20.2.2021. godine, te da je u zapisniku konstatirano da su na licu mjesta poginuli suvozač N.K. i putnik M.K., koji su bili u automobilu „Audi A6“, kojim je upravljao G.K.;

- da je provedenim prometnim vještačenjem po vještaku Đorđu Laziću od 27.12.2023. godine, koji je urađen za potrebe parničnog postupka koji se pred ovim sudom vodio pod brojem 96 o P 144468 22 P, a radi se o istom štetnom događaju (u svom osnovnom nalazu, vještak prometne struke, imao je zadatak, da nakon izvršenog uvida u dokumentaciju u spisu i uvida u fotodokumentaciju iz spisa Okružnog suda u Doboju, broj: 13 o K 006916 22 K, utvrdi okolnosti nastanka i tijek prometne nezgode, sa naglaskom da se utvrdi da li je vozilo osigurano kod tuženog imalo ugrađen sigurnosni pojas na zadnjem sjedištu i da li je prednik tužitelja koristio pojas tijekom vožnje, odnosno nezgode, da sačini vremensko prostornu analizu nastanka nezgode, sa osvrtom na poziciju oba učesnika u trenutku opasnosti i eventualne propuste lica mjesta, da utvrdi mjesto sudara na kolovozu i mogućnost međusobnog uočavanja i izbjegavanja kontakta, te da utvrdi, na kojem mjestu, odnosno kako je pokojni M.K. zatečen u trenutku uviđaja), te, urađenoj dopuni nalaza i mišljenja za potrebe ovog parničnog predmeta (na način što će utvrditi na kojem mjestu je u vozilu „Audi A6“ stradali N.K. bio u trenutku prometne nezgode, da li je koristio sigurnosni pojas i gdje je zatečen na licu mjesta nezgode), utvrđeno, da se prometna nezgoda dogodila na regionalnom putu R1-2102 (dionica Doboje-Razboj), u mjestu Velika Bukovica, promatrano iz pravca Stanara, na izlasku iz desne krivine i to tako što se vozilo „Audi A6“ kretalo iz pravca Stanara u pravcu Doboja, a vozilo „Audi A4“ iz suprotnog pravca, na način da su oba vozila na izvjesnom odstojanju prije mjesta sudara, kao i na samom mjestu sudara, dijelom svojih gabarita prelazila preko sredine kolovoza, u lijevu kolovoznu traku, pri čemu se vozilo „Audi A6“ na kraćem odstojanju prije mjesta sudara sa oko $\frac{3}{4}$ svojih gabarita vratilo u desnu kolovoznu traku, u smjeru svoga kretanja, dok je vozilo „Audi A4“ svojim cjelokupnim gabaritima ostalo u lijevoj kolovoznoj traci, pa je na mjestu gdje su se ta vozila trebala mimoići, došlo do njihovog međusobnog fizičkog kontakta, prednjim frontalnim dijelovima, da je nakon međusobnog kontakta, vozilo „Audi A6“ odbijeno u desno, a vozilo „Audi A4“ je odbijeno u lijevo, te su se oba vozila zaustavila na kraćem odstojanju od mjesta sudara, da se primarni kontakt vozila dogodio u desnoj kolovoznoj traci, gledano iz pravca Stanara, odnosno iz pravca kretanja vozila „Audi A6“ i to po širini kolovoza oko 3,7 metara od lijeve ivice kolovoza u desno, pod pravim uglom, odnosno oko 0,55 metara od sredine kolovoza u desno pod pravim uglom a po dužini kolovoza oko 17,4 metara iza početne tačke mjerenja, gledano iz pravca Stanara, odnosno pravca kretanja vozila „Audi A6“, da su prilikom navedenog kontakta dva lica iz vozila „Audi A6“ na licu mjesta smrtno stradala, a vozači oba vozila su zadobili teške ozljede, da u trenutku sudara, brzina vozila „Audi A4“ iznosila je 75 km/h, a brzina vozila „Audi A6“ iznosila je oko 80,3 km/h, da iza vozila „Audi A4“ nisu ostali tragovi kočenja prije mjesta sudara, iz čega proizilazi da je njegova predsudarna brzina bila identična sudarnoj brzini, tj. iznosila je 75 km/h, dok je iza vozila „Audi A6“ ostao kraći vidljivi trag kočenja prednjeg desnog kotača, na temelju čega je utvrđeno da je brzina kretanja tog vozila prije početka kočenja iznosila 82,4 km/h, da dozvoljena brzina kretanja vozila na mjestu gdje se dogodila prometna nezgoda iz oba smjera iznosi 80 km/h, iz čega proizilazi da je vozilo „Audi A6“ neznatno prekoračivalo dozvoljenu brzinu kretanja, da to prekoračenje nije imalo nikakvog utjecaja na nastanak predmetne prometne nezgode, niti na posljedice koje su iz tog proizašle; da na temelju pružanja traga kočenja i položaja u kom se nalazilo vozilo „Audi A6“ u trenutku sudara, pouzdano se može tvrditi da se to vozilo u trenutku kada je njegov vozač poduzeo kočenje, tj. na 1,24 sekundi prije sudara, odnosno na 28,5 metara prije mjesta sudara, većim dijelom svojih gabarita nalazilo u lijevoj kolovoznoj traci promatrano iz njegovog smjera kretanja, te da je njegov vozač najvjerojatnije u trenutku koji je približan trenutku poduzimanja kočenja, poduzeo

manevar vraćanja tog vozila u desnu kolovoznu traku i pri tome je do trenutka sudara uspio vratiti u desnu kolovoznu traku oko $\frac{3}{4}$ ukupnih gabarita vozila, dok je zadnji lijevi dio vozila, odnosno oko $\frac{1}{4}$ gabarita vozila ostalo u lijevoj kolovoznoj traci, da na osnovu sudarnog položaja vozila „Audi A4“, odgovarajućom računskom analizom je utvrđeno da kada je vozač vozila „Audi A6“ poduzeo kočenje, tj. na 1,24 sekunde prije sudara, vozilo Audi A4 je od mjesta sudara bilo udaljeno 25,8 metara i najmanje za 23 centimetra je svojom lijevom bočnom stranom prelazilo preko sredine kolovoza i nalazilo se u lijevoj kolovoznoj traci, promatrano iz smjera njegovog kretanja, da kada je vozač vozila „Audi A4“ shvatio da vozilo „Audi A6“ koje mu je dolazilo u susret zauzima i dio njegove kolovozne trake, umjesto da svoje vozilo pomjera ka desnoj ivici kolovoza, on je pogrešno postupajući vozilo počeo pomjerati ka lijevoj ivici kolovoza, te je došlo do frontalnog sudara sa vozilom „Audi A6“, da su vozači mogli jedan drugoga uočiti sa međusobnog odstojanja oko 120 metara, odnosno na oko 2,75 sekundi prije sudara, da iz pozicija u kojima su se nalazili u tom trenutku, vozači su po dužini kolovoza fizički mogli vidjeti vozila koja su im dolazila u susret iz suprotnog smjera, dok ih po širini kolovoza nisu mogli preciznije vizualno pozicionirati, zbog toga što se vozilo „Audi A6“ nalazilo u krivini, a to pozicioniranje su dodatno otežavali i noćni uvjeti vidljivosti, da je vozač vozila „Audi A6“ je kočenje poduzeo kada se nalazio na odstojanju od vozila „Audi A4“ na 54,3 metra, a od svoje sudarne pozicije na 28,5 metara, odnosno na 1,24 sekunde prije sudara, pa se taj trenutak može smatrati momentom kada je on spoznao opasnost od potencijalnog sudara sa vozilom „Audi A4“, da se u tom trenutku vozilo „Audi A4“ najmanje sa 23 cm lijeve bočne strane do najviše $\frac{1}{2}$ svoje širine nalazilo u lijevoj kolovoznoj traci, da prema izvršenoj računskoj analizi i prema prometno tehničkim standardima za siguran prolazak kroz presjek kolovoza na mjestu sudara, u datim prometnim uvjetima, vozilima je bila potrebna širina kolovoza 5,97 metara, od tih 5,97 metara na vozilo „Audi A4“ bi otpadalo 2,93 metra, a na vozilo „Audi A6“ 3,04 metara od desne ivice kolovoza promatrano iz smjera kretanja svakog od sudarnih vozila, da kako je kolovoz na mjestu gdje je došlo do sudara bio širok oko 6,3 metra, odnosno pojedinačne kolovozne trake su bile široke po 3,15 metara, te uzimajući u obzir činjenicu da sudarena vozila na svojim pravcima redovnog kretanja nisu imale kolizionu tačku, odnosno njihove putanje se nisu trebale presijecati, to je zaključak da su postojali tehnički uvjeti da oba vozila mogu istodobno i sigurno proći kroz presjek kolovoza na mjestu gdje se dogodila prometna nezgoda, uz uvjet da se vozači pridržavaju standarda sigurnog upravljanja vozilima, tj. prvenstveno da vozila drže na bočnom odstojanju od desne ivice kolovoza koja značajnije ne odstupa od utvrđenog sigurnog odstojanja koje za vozilo „Audi A4“ iznosilo 0,57 metara, a za vozilo „Audi A6“ iznosilo je 0,60 metara; da je zaključak da su oba vozila mogla istodobno, ne ometajući jedno drugo, proći kroz poprečni presjek kolovoza na mjestu gdje se dogodio sudar uz uvjet da se kreću u okvirima desne kolovozne trake u smjeru svog kretanja; da su opasnu situaciju koja je u uzročnoj svezi sa nastankom i posljedicama prometne nezgode proizvela oba vozača sudarenih vozila, jer neposredno pred sudar i u trenutku sudara nisu držali vozila u kretanju što bliže desnoj ivici kolovoza i na tolikoj udaljenosti od nje da s obzirom na brzinu kretanja vozila, uvjete prometa i stanje i osobine puta, ne ugrožavaju druge sudionike u prometu i sebe ne izlažu opasnosti, da u trenutku sudara vozilo „Audi A4“ se praktično svojim cjelokupnim gabaritima nalazilo u lijevoj kolovoznoj traci, te je bilo udaljeno od desne ivice kolovoza prednjim desnim točkom oko 3,4 metra, a zadnjim desnim točkom oko 3 metra i ako bi ispravan način kretanja tog vozila podrazumijevao da njegova desna bočna strana tokom kretanja bude na rastojanju od oko 0,57 metara od desne ivice kolovoza, da vozilo „Audi A6“ se sa oko $\frac{1}{4}$ svojih gabarita nalazilo u lijevoj

kolovoznoj traci, te je bilo udaljeno od desne ivice kolovoza prednjim desnim kotačem oko 1,4 metra, a zadnjim desnim točkom oko 1,95 metara, iako bi ispravan način kretanja tog vozila u datoj prometnoj situaciji podrazumijevao da se njegova desna bočna strana tokom kretanja nalazi na rastojanju od oko 0,60 metara od desne ivice kolovoza; da su oba vozača svoja vozila držala od desne ivice kolovoza od 60-80 cm, oni bi se mimoišli bez međusobnog ometanja u kretanju i bez ostvarivanja fizičkog kontakta, da vozač vozila „Audi A4“ je na dan prometne nezgode bio star 18 godina i 6 mjeseci, da pripremu za polaganje vozačkog ispita je mogao započeti tek sa napunjenih 18 godina, da proces pripreme, odnosno propisana nastava koja se mora odslušati prije polaganja vozačkog ispita, te polaganje vozačkog ispita, traju oko 3 mjeseca, a moguće i više, da to znači da je vozač vozila „Audi A4“, u trenutku događanja prometne nezgode bio vrlo mlad i neiskusni vozač početnik sa vozačkim iskustvom od oko 3 mjeseca, da je on upravljao vozilom sa moćnim tehničkim performansama i u noćnim uvjetima vožnje, da su te činjenice sasvim izvjesno utjecale na njegovu sposobnost pravovremenog uočavanja i razumijevanja određene opasnosti na cesti, te adekvatnog reagiranja na tu opasnost sa ciljem njenog otklanjanja, pa je on tako umjesto da svoje vozilo pomjera ka desnoj ivici kolovoza i da preuzme kočenje, vozilo pomjerao ka lijevoj ivici kolovoza, pokušavajući na takav način otkloniti nadolazeću opasnost, pri čemu je on takvim postupkom usložnjavao i dodatno ugrožavao svoj položaj, da je vozač vozila „Audi A6“ u trenutku događanja prometne nezgode u krvi imao koncentraciju alkohola od 1,51 promil, te se nalazi na granici između lakog i srednjeg pijanstava, da su karakteristike tog stupnja alkoholiziranosti takve da „kod lakog pijanstva alkoholemija je od 1,0-1,5 promila, svi simptomi iz pripitog stanja su pojačani i postupno su jasno uočljivi, da samopouzdanje sve više raste, a samokritičnost opada, da su još izraženiji psihomotorni poremećaji, izvođenje finih i preciznih pokreta je jako otežano ili potpuno onemogućeno, javlja se dupla slika, adaptacija za prostor i tamu sve više slabi, boje se teško raspoznaju, da srednje pijanstvo nastupa pri alkoholemiji od 1,5-2,0 promila, da se tu svijest sve više zamagljuje i intelektualne funkcije su jako reducirane, da na početku ove faze samopouzdanje sve više raste, a pri kraju dolazi do vremenske i prostorne dezorijentacije, da se zapažanje uglavnom pogrešno prerađuje, pa su i reakcije pogrešne, da prilikom hodanja čovjek se tetura, da postoji potpuna nesposobnost za upravljanje motornim vozilom, pa brzo dolazi do nesreće, da je za ovu fazu karakteristično drsko ponašanje, protivljenje pretpostavljenima i vrijeđanje ličnosti iz okoline, da zbog pojačanog seksualnog nagona javljaju se i na tom nivou česti delikti, a zbog impulsivnosti i agresivnosti dolazi do tuča, povređivanja, pa i ubistava“, da u svezi sa eventualnim mogućnosti izbjegavanja prometne nezgode, vještak je utvrdio da vozači i jednog i drugog sudarenog vozila, nakon što su mogli spoznati opasnost od nailazećeg vozila iz suprotnog smjera (sa međusobnog odstojanja manjeg od 120 metara), nisu imali mogućnost za izbjegavanje prometne nezgode poduzimanjem forsiranog kočenja vozila kojima su upravljali i zaustavljanje tih vozila prije stizanja istih do mjesta gdje se dogodio sudar, da je vozač vozila „Audi A4“ imao tehničku mogućnost za izbjegavanje prometne nezgode izmicanjem vozila u desno, tj. vraćanjem svog vozila u desnu kolovoznu traku, pod uvjetom da je taj manevar poduzeo sa udaljenosti od najmanje 21,7 metara prije mjesta sudara, odnosno momentu kada je međusobno odstojanje sudarenih vozila iznosilo oko 45,6 metara, da je u tom trenutku vozilo „Audi A6“ bilo u procesu vraćanja od lijeve prema desnoj kolovoznoj traci i vozač prosječnih sposobnosti i iskustva bi to trebao moći uočiti; da je u dopuni nalaza i mišljenja od 20.2.2024. godine vještak naveo da je smrtno stradali N.K. u trenutku nastanka predmetne prometne nezgode sjedio na prednjem desnom sjedištu vozila „Audi A6“, reg. oznaka ... te da u trenutku nastanka

predmetne prometne nezgode N.K. nije koristio sigurnosni pojas, odnosno nije bio vezan tim pojasom, kao i

- da je provedenim medicinskim vještačenjem po vještaku prof. dr. Zdenku Cihlaržu, spec. sudske medicine i patologije, koji je imao zadatak da utvrdi, da li stradali N.K. u trenutku prometne nezgode koristio sigurnosni pojas i da li je korištenje, odnosno nekorisćenje pojasa u uzročno posljedičnoj svezi sa nastankom štetne posljedice, utvrđeno da se radi o čeonj koliziji dva putnička motorna vozila, koja su se kretala iz različitih smjerova, jedno iz pravca Stanara, a drugo iz pravca Doboja, da karakter i raspored ozljeda kod N.K. ukazuju da je povredna tupo-tvrda mehanička sila primarno djelovala na prednje dijelove grudnog koša i trbuha koje je nastalo unutar vozila po mehanizmu djelovanja sila inercije, po nagloj deceleraciji kretanja vozila i oštećenog, a po ostvarenoj koliziji sa vanjskom čvrstom preprekom-čeonim sudaranjem sa drugim vozilom, te sljedstveno nastalim kontaktiranjem sa nekom čvrstom preprekom unutar vozila kada u ovom mehanizmu ozljeđivanja, u konkretnom slučaju, zbog navedenih sila, glava prvo snažno ide naprijed (fleksija), da bi u djeliću sekunde iz pozicije maksimalnog pretklona se vratila nazad (ekstenzija) sa istom silom trzaja, a potom smanjenom brzinom ponovo prema naprijed (fleksija), da se navedeno oštećenje gornjeg segmenta vratne kičme desilo se u trenutku hiperekstenzije (naglog prekomjernog zabacivanja glave ka nazad), te indirektnog prijenosa ozljedne energije preko kičmenog stuba na bazu lobanje, dok je rascjep dijela grudne aorte nastao u trenutku nagle deceleracije, te nastale razlike u brzinama između njenog fiksiranog dijela koji se naglo zaustavlja i mobilnog koji nastavlja da se kreće, da je s druge strane, prelom donjeg okrajka lijeve palčane kosti nastao po indirektnom mehanizmu nastanka i to sudaranjem ispružene ruke sa nekom čvrstom preprekom unutar kabine vozila, a djelovanjem sila inercije po ostvarenoj koliziji vozila, da prema navedenom mehanizmu, u konkretnom slučaju, prvo je došlo do sudaranja prednje strane grudnog koša i trbuha, kao i čeonog dijela glave u neku čvrstu prepreku unutar vozila, kada su nastale navedene povrede grudnog koša (prelomi rebara obostrano), nagnječenje prednje strane donjeg režnja lijevog pluća, rascjep dijela grudne aorte, rascjep jetre, kao i navedene površinske ozljede kože, a također i ozljede prednje strane oba koljena i prednje strane gornje trećine desne potkoljenice-kontaktiranjem sa nekom nižom čvrstom preprekom unutar kabine vozila, a potom dolazi do naglog i prekomjernog zabacivanja glave ka nazad u kojem trenutku nastaje oštećenje gornjeg dijela vratne kičme sa razorenjem kičmeno potiljačnog zgloba i oštećenje stražnjeg dijela moždanog stabla, u konkretnom slučaju, neposredno odgovorno za nastupanje smrtnog ishoda, udruženo sa rascjepom dijela grudne aorte, te nastalim obilnim izlivom krvi u obje grudne duplje, pretežnije u lijevu, kao i u tkivo sredogruđa; da je osnovni cilj uporabe sigurnosnih pojaseva da se u trenutku nagle deceleracije vozila i nastavka kretanja tijela koje teži da zadrži prethodni položaj i brzinu, spriječi kretanje i kontakt prije svega grudnog koša i glave sa dijelovima unutarjosti kabine putničkog vozila, a što nesporno ukazuje da je u konkretnom slučaju u prvoj fazi došlo do kretanja grudnog koša i glave prema naprijed, te kontaktiranja sa dijelovima unutarjosti kabine, jer oštećenik nije bio vezan sigurnosnim pojasom, čija bi uporaba spriječila znatnije kretanje trupa, odnosno grudnog koša ka naprijed, te bi samim tim izostalo naglo i prekomjerno pružanje glave ka nazad, da nekorisćenje sigurnosnog pojasa je u izravnoj svezi sa nastankom oštećenja u predjelu baze lobanje, kao i sa smrtnim ishodom N.K. te obilnim izlivom krvi u obje grudne duplje i tkivo sredogruđa zbog rascjepa dijela grudne aorte te da po mišljenju vještaka, nekorisćenje sigurnosnog

pojasa je u uzročno posljedičnoj svezi sa smrtnim ishodom pokojnog N.K., rođenog ... godine, stradalog u prometnom udesu dana 7.7.2020. godine.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu, a polazeći od toga da je tuženi tijekom postupka istakao prigovor podijeljene odgovornosti, jer je nastradali pristao na vožnju sa licem koje je bilo u alkoholiziranom stanju, kao i da je doprinio štetnom događaju nevezivanjem sigurnosnog pojasa, kod toga da je iz nalaza i mišljenja vještaka prometne struke, utvrđeno da je u putničkom motornom vozilu „Audi A6“ postojao sigurnosni pojas za vezivanje putnika, a da nastradali N.K. u trenutku prometne nezgode nije bio vezan sigurnosnim pojasom, dok je iz nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke utvrđeno da bi vezivanjem tog pojasa bila spriječena štetna posljedica u vidu smrti oštećenog, te i od toga da je iz provedenih dokaza također utvrđeno da je G.K. koji je upravljao vozilom „Audi A6“ imao 1,34 gr/kg alkohola u krvi, ne prihvatajući pri tome prigovor tužiteljske strane da nastradali N.K. nije mogao znati da je G.K. u alkoholiziranom stanju, odnosno da tuženi tijekom postupka to nije dokazao, iz razloga što su u istom vozilu očito bili poznanici (vozač, suvozač i putnik), koji su se međusobno družili, to večer bili u izlasku i zajedno sjeli u automobil, pozivajući se pri tome na odredbu članka 192. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, u daljnjem tekstu: Zakon o obligacionim odnosima ili ZOO) te odredbe članaka 34. i 174. Zakon o osnovama sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18, u daljnjem tekstu: Zakon o osnovama sigurnosti prometa na cestama ili ZoOSPC), prvostupanjski sud je našao da je doprinos nastradalog N.K. nastaloj šteti zbog nevezivanja sigurnosnog pojasa u omjeru 20%, te da je njegov doprinos nastanku štete pristankom da se vozi sa licem u alkoholiziranom stanju u omjeru od 15%, slijedom čega je pravičnu novčanu naknadu u iznosu od 20.000,00KM na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti sina i izvanbračnog supruga, umanjio za 35%, te tužiteljima D.K.1, S.K. i M.B. dosudio iznose od po 13.000,00 KM, dok je pravičnu novčanu naknadu u iznosu od 7.000,00KM na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti brata umanjio i tužitelju D.K.2, te u konačnici istom dosudio iznos od 4.550,00 KM, na koje dosuđene iznose je tužiteljima, primjenom članka 277. ZOO-a, dosudio zakonsku zateznu kamatu od podnošenja tužbe do konačne isplate, dok je odluku o troškovima parničnog postupka utemeljio na odredbi članka 120. stavak (2) ZPP-a, Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 22/04 i 24/04, u daljnjem tekstu: Tarifa) i Zakona o sudskim pristojbama („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 5/01, 12/02, 23/03 i 11/20, u daljnjem tekstu: Zakon o sudskim pristojbama).

Tužitelji, obrazlažući žalbene razloge, u bitnome navode da je prvostupanjski sud, prilikom odlučivanja o utemeljenosti i visini tužbenog zahtjeva, počinio povredu odredaba parničnog postupka, jer nije savjesno i brižljivo cijenio sve izvedene dokaze zajedno, niti svaki dokaz pojedinačno, što je prema njihovom mišljenju, rezultiralo pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem i nepravilnom primjenom materijalnog prava, osobito kada je riječ o utvrđenom doprinosu stradalog u prometnoj nezgodi. Tužitelji osporavaju zaključak prvostupanjskog suda da stradali snosi „10%“ doprinosa nastanku i posljedicama nezgode zbog alkoholiziranog stanja vozača, ističući da je odgovorno društvo za osiguranje bilo dužno dokazati da je stradalom okolnost da je vozač bio pod utjecajem alkohola „trebala biti poznata“, tvrdeći pri tome da u postupku nije izveden niti jedan dokaz koji bi pouzdano potvrdio da je N.K.

trebala biti poznata činjenica o alkoholiziranosti vozača kako bi se, utvrdila njegova odgovornost ili umanjilo njegovo pravo na naknadu štete. Također naglašavaju da spis predmeta ne pruža osnovu za zaključak da je N.K. prije ulaska u automobil bio u društvu s vozačem, niti je poznato gdje i kako je ušao u vozilo. Prema njihovim tvrdnjama, zaključak prvostupanjskog suda da su vozač, suvozač i stradali bili poznanici, koji su te večeri zajedno izlazili i sjeli u isto vozilo, paušalan je i ne proizlazi iz izvedenih dokaza, već je utemeljen na pretpostavkama, naglašavajući da se zakonska formulacija „trebala biti poznata“ mora dokazati, a teret dokazivanja leži na tuženom, koji je ovu tvrdnju i iznio. Naposljetku tužitelji osporavaju odluku o troškovima postupka, smatrajući da je prvostupanjski sud trebao priznati tužiteljima pristojbe na tužbu i presudu i troškove vještačenja u punom iznosu, bez obzira na uspjeh u parnici.

Tuženi u svojoj žalbi u bitnom ističe da je odluka u pogledu visine doprinosa zbog nevezivanja sigurnosnog pojasa pogrešna odnosno da je doprinos utvrđen u pre niskom procentu, ukazujući pri tome da je nalazom vještaka prometne struke utvrđeno da stradali nije koristio sigurnosni pojas te da je to najvjerojatnije uzrok smrti, da je vještak medicinske struke u svom nalazu detaljno elaborirao mehanizam sigurnosnog pojasa odnosno njegovu zaštitnu funkciju te je u zaključku svog nalaza nedvojbeno naveo da je nekorištenje sigurnosnog pojasa u uzročno posljedičnoj svezi sa smrtnim ishodom N.K.; da je nesporno utvrđeno da je činjenica nekorištenja sigurnosnog pojasa direktno uzročno povezana sa posljedicom nezgode, da ono što je od suštinske važnosti u pogledu utvrđivanja visine doprinosa je to da je predmetni propust isključivo na strani stradalog jer odluka o nekorištenju sigurnosnog pojasa je isključivi čin volje stradalog i ne može se povezivati sa radnjama i propustima drugih učesnika nezgode te da „imajući u vidu da je nesporno utvrđeno da predmetni propust čini razliku između života i smrti“ tuženi smatra da je sud na pogrešan način primijenio odredbu članka 177. stavak (3) ZOO-a, da je supstancijalna razlika, u posljedicama nezgode, u slučaju da je u ovoj nezgodi primijenjena nužna i zakonska mjera sigurnosti, obvezivala sud da prilikom odlučivanja cijeni propust stradalog kao značajno teži i shodno tome utvrdi i značajno veći propust doprinosa od onog koji je utvrđen pobijanom presudom, te da u skladu sa tim odmjeri manji iznos naknade štete.

Po ocjeni ovog suda, tužitelji žalbom nisu doveli u pitanje pobijani dio prvostupanjske presude (odnosno dio kojim je utvrđen doprinos stradalog nastanku štete, pristankom da se vozi sa osobom u alkoholiziranom stanju, te odluke o troškovima parničnog postupak).

Naime, suprotno stajalištu tužiteljâ iz žalbe, ovaj sud nalazi da je prvostupanjski sud izvršio ocjenu svih dokaza onako kako mu nalaže odredba članka 8. Zakona o parničnom postupku, a o čemu je dao jasne, dostatne i argumentirane razloge utemeljene na izvedenim dokazima. To što je prvostupanjski sud pristupio slobodnoj ocjeni izvedenih dokaza (sukladno odredbama članka 8. i članka 246. stavak (2) Zakona o parničnom postupku), pa u konačnici temeljem provedenih dokaza zaključio da stradali N.K. snosi 15% odgovornosti za nastanak štete zbog pristanka na vožnju s vozačem pod utjecajem alkohola, pri čemu nije prihvatio prigovore tužiteljske strane da stanje vozača nije moglo biti poznato stradalom, ne čini prvostupanjsku presudu nepravilnom i nezakonitom, niti predstavlja povredu odredbe članka 8. Zakona o parničnom postupku, prije svega jer je prvostupanjski sud jasno iznio/dao razloge za svoj činjenični zaključak, a koji razlozi su uvjerljivi,

logični i zaključeni na temelju činjeničnih utvrđenja utemeljenih na izvedenim dokazima a kako je to sve prvostupanjski sud obrazložio na stranici, devet, 10 i 11 ožalbene presude.

Naime, pravo ocjene dokaza zadržano je za sud i prvostupanjski sud je taj koji odlučuje koje će činjenice uzeti kao dokazane prema svom uvjerenju i na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka. Prema tome, time što prvostupanjski sud provedene dokaze nije tumačio onako kako tuženi misli da ih je trebalo tumačiti nije počinjena povreda odredaba parničnog postupka, obzirom da je prvostupanjski sud spram predmet spora pravilno cijenio sve izvedene (relevantne) dokaze (materijalne dokaze, iskaz tužiteljâ u svojstvu parničnih stranaka, iskaz svjedokâ te provedeno prometno i medicinsko vještačenje), dakle, dao jasne, dostatne i argumentirane razloge (kako to proizilazi iz razloga datih na stranici tri, četiri, pet, šest, sedam i osam, devet, 10 i 11 obrazloženja ožalbene presude), upravo prema standardu obrazložene sudske odluke (članak 311. stavci (4) i (5) ZPP-a).

Na pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude nisu bili od utjecaja niti oni žalbeni navodi kojim su tužitelji nastojali ukazati da je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da je stradali N.K. doprinio nastanku štete, pristankom da se vozi sa licem u alkoholiziranom stanju, u omjeru od 15%, tvrdeći da tijekom postupka nije dokazano da je N.K. bio svjestan alkoholiziranog stanja vozača, da nije izveden niti jedan dokaz koji bi pouzdano potvrdio ovu svjesnost te da je sud svoj zaključak temeljio na pretpostavkama, a ne na čvrstim i pouzdanim dokazima.

Prije svega, ovdje je važno podsjetiti na odredbu članka 174. Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama, prema kojoj vozač ne smije da upravlja vozilom u prometu na putu, niti da počne da upravlja vozilom, ako je pod djelovanjem alkohola. U skladu sa odredbom istog članka, smatra se da je pod utjecajem alkohola svaka osoba kod koje je, analizom krvi, urina ili drugim metodama, utvrđeno da količina alkohola u krvi prelazi 0,3 gr/kg.

Odredbom članka 192. Zakona o obligacionim odnosima, propisano je da oštećenik koji je doprinio da šteta nastane ili bude veća nego što bi inače bila, ima pravo samo na srazmjerno smanjenu naknadu (stavak 1), a kada je nemoguće utvrditi koji dio štete potiče od oštećenikove radnje, sud će dosuditi naknadu vodeći računa o okolnostima slučaja (stavak 2).

Shodno navedenom, u svakom konkretnom slučaju treba ocijeniti da li je oštećena osoba svojim ponašanjem doprinijela šteti, zbog čega se o podijeljenoj odgovornosti može govoriti samo ako je oštećeni sudjelovao u nastanku svoje štete ili je pridonio da bude veća, dakle, ako postoji uzročna sveza između radnje ili propuštanja oštećenog i određenog dijela vlastite štete.

Također, važno je istaknuti da prema važećoj sudskoj praksi koju prihvata i ovaj sud, da bi putnici u automobilu na sebe preuzeli dio odgovornosti zbog toga što se voze sa vozačem pod utjecajem alkohola, potrebno je utvrditi da su oni znali da je vozač alkoholiziran ili da su prema njegovom ponašanju i normalnom tijeku događaja morali logično zaključiti na alkoholiziranost vozača. U kontekstu navedenog, vožnja automobilom kojim upravlja „pijani vozač“ ne može smatrati normalnom i bez rizika i zato je i oštećeni koji je pristao na vožnju pod takvim okolnostima suodgovoran za

štetu koju je na taj način pretrpio, budući da se ima smatrati da je svjesno pristao na eventualne štetne posljedice te vožnje.

Vraćajući se na konkretan slučaj, tijekom prvostupanjskog postupka je utvrđeno da je vozač G.K. imao koncentraciju alkohola u krvi od 1,51 gr/kg, što predstavlja stanje na granici između lakog i srednjeg pijanstva, kao i da simptomi lakog pijanstva (alkoholemija je od 1,0-1,5 promila), prema rezultatu provedenog prometnog vještačenja (koji kao takav žalbom nije doveden u pitanje od strane tužiteljâ), uključuju rast samopouzdanje, pad samokritičnost, izraženiji su psihomotorni poremećaji, izvođenje finih i preciznih pokreta je jako otežano ili potpuno onemogućeno, javlja se dupla slika, adaptacija za prostor i tamu sve više slabi, boje se teško raspoznaju, dok simptomi srednjeg pijanstva (alkoholemiji od 1,5-2,0 promila) uključuju zamagljenu svijest i značajno reducirane intelektualne funkcije, na početku faze, povećano samopouzdanje, dok pri kraju dolazi do vremenske i prostorne dezorijentacije, zapažanje se uglavnom pogrešno prerađuje, pa su i reakcije pogrešne, prilikom hodanja čovjek se tetura, postoji potpuna nesposobnost za upravljanje motornim vozilom, pa brzo dolazi do nesreće, drsko ponašanje, protivljenje pretpostavljenima i vrijeđanje ličnosti iz okoline a što može dovesti do delikata, te impulzivnost i agresivnost, koje često rezultiraju tučama, ozljedama, pa čak i ubojstvima. Također, prvostupanjski sud je uzeo u obzir činjenicu da su vozač, suvozač i putnik bili u istom vozilu kao i da su bili poznanici koji su se međusobno družili, to večer bili u izlasku i zajedno sjeli u automobil (tužitelji žalbom ne tvrde da stradali N.K. nije poznavao vozača i drugog suputnika u vozilu niti tvrde da te kritične večeri nisu bili zajedno i družili se u noćnom izlasku).

Polazeći od činjenice da je razina alkoholiziranosti vozača G.K. bila značajna, s koncentracijom alkohola u krvi od 1,51 gr/kg, ovaj sud smatra da je stradali N.K., prema prirodnom tijeku događaja i životnom iskustvu (radi se o osobi starosti 27 godina u trenutku stradanja) mogao zaključiti/procijeniti stanje vozača. Naime, u okolnostima konkretnog slučaja, promjene u ponašanju, govoru i fizički znakovi (poput mirisa alkohola) karakteristični za stanje na granici između lakog i srednjeg pijanstva, predstavljali su jasne pokazatelje alkoholiziranosti vozača, te je stoga, N.K. svojom odlukom da pristane na vožnju s vozačem pod utjecajem alkohola pridonio vlastitoj šteti, svjesno se izlažući riziku koji takva vožnja podrazumijeva.

Slijedom navedenog, ovaj sud cijeni da je prvostupanjski sud ispravno postupio kada nije prihvatio prigovor tužiteljske strane da stradali N.K. nije mogao znati da je G.K. u alkoholiziranom stanju, obzirom da je stradali N.K., prema prirodnom tijeku događaja i životnom iskustvu, mogao pravilno procijeniti da je G.K. kritične zgrade bio u alkoholiziranom stanju, temeljem prepoznatljivih simptoma i neposredne blizine, a koje činjenice, pružaju dovoljno osnova za zaključak da je stanje vozača „trebalo biti poznato“ stradalom, a što u konačnici opravdava djelomičnu odgovornost stradalog za nastalu štetu, uz uvažavanje sudske prakse, u omjeru od 15 %.

Za razliku od tužitelja, po ocjeni ovog suda, tuženi je djelomično žalbom doveo u pitanje pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude.

Prije svega, iako tuženi tvrdi da je odluka o nekorištenju sigurnosnog pojasa bila „čin slobodne volje stradalog i ne može se povezati sa radnjama i propustima drugih učesnika nezgode“, ova činjenica, suprotno rezoniranju tuženog, u okolnostima konkretnog slučaja, nije dostatna da dokaže da je stradali, svojom

odlukom da ne koristi sigurnosni pojas, bio jedini ili glavni uzrok nastale ozljede, tako i težine njenih posljedica, uključujući smrtni ishod. Ovo stoga što odluka o nekorištenju sigurnosnog pojasa može biti „čin slobodne volje“, ali to ne amnestira druge sudionike od njihove odgovornosti za nastalu nezgodu ako je njihovo ponašanje ili nemar također uzrokovalo štetu.

Naime, u konkretnom slučaju radi se o odštetnom zahtjevu bliskih srodnika, smrtno stradalog suvozača N.K. prema osiguravatelju. Sukladno članku 941. stavku (1) ZOO-a, osiguravatelj je dužan nadoknaditi štetu koju je oštećenik pretrpio događajem za koji odgovara osiguranik (imatelj motornog vozila). Kako se N.K., u trenutku nastanka prometne nezgode nalazio na mjestu suvozača isti se smatra trećom osobom, pa se odgovornost za nastanak štete u ovom slučaju ima pravno tretirati prema pravilima objektivne odgovornosti, jer nema sumnje da se automobil u pokretu smatra opasnom stvari, zbog čega tuženi snosi odgovornost za štetu uzrokovanu opasnom stvari, uz pretpostavku postojanja uzročne veze.

Odgovornost imatelja motornog vozila za štetu nanесenu trećim osobama regulirana je odredbama o odgovornosti za štetu od opasne stvari ili opasne djelatnosti, sukladno načelima objektivne i uzročne odgovornosti iz članka 173. do 177. ZOO-a. Glavna odlika uzročne odgovornosti ogleda se u tome da se štetnik ne može pozvati na činjenicu da nije kriv, već je dovoljno da oštećenik dokaže nastalu štetu i uzročnu vezu između opasne stvari ili opasne djelatnosti i uzrokovane štete. Međutim, nesporno je i za ovaj sud da sudska praksa nije prihvatila načelo apsolutne uzročnosti (kauzaliteta) prema kojem, u svakom slučaju čim postoji uzročna sveza između štetnikove opasne stvari ili opasne djelatnosti i nastale štete, postoji štetnikova odgovornost, bez mogućnosti bilo kakvog oslobođenja, a ovo iz razloga što je odredbom članka 173. ZOO-a, prihvaćeno načelo relativne uzročnosti (kauzaliteta) prema kojem se pretpostavlja (presumira) objektivna štetnikova odgovornost ali se štetnik ipak može osloboditi odgovornosti dokaže li da je šteta posljedica određenih okolnosti, dok su odredbom članka 177. ZOO-a konkretizirane okolnosti kojima se štetnik koji odgovara po kriteriju odgovornosti bez krivnje (kauzalna, objektivna odgovornost) ipak može od nje osloboditi, s time da to oslobođenje može biti pod određenim pretpostavkama potpuno, ako dokaže da šteta potiče od nekog uzroka koji se nalazio izvan stvari, a čije se djelovanje nije moglo predvidjeti, ni izbjeći ili otkloniti ili ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenika ili treće osobe, koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti (stavci 1 i 2) a može biti i djelomično ako je oštećenik djelomično pridonio nastanku štete (stavak 3) u kom slučaju se imaju primijeniti pravila o podijeljenoj odgovornosti u smislu odredbe članka 192. ZOO-a.

Dakle, tuženi bi mogao biti oslobođen odgovornosti za nastalu štetu samo ako dokaže da je šteta isključivo prouzrokovana radnjom stradalog N.K., koju štetnik (vozač/osiguranik) nije mogao predvidjeti niti izbjeći ili otkloniti njene posljedice, dok je za djelomično oslobađanje od odgovornosti, tuženi bio dužan dokazati da je stradali svojim postupcima djelomično doprinio nastanku štete, pri čemu ovaj sud podsjeća da je teret dokazivanja, odnosno obaranja zakonske pretpostavke o odgovornosti štetnika, bio na strani tuženog.

Vraćajući se na konkretan predmet, ovaj sud zamjećuje da je predmetna prometna nezgoda nastala kao posljedica više uzroka koji su doprinijeli tragičnom ishodu. Konkretno, u svezi sa eventualnom mogućnosti izbjegavanja prometne nezgode, vještak je utvrdio da vozači i jednog i drugog sudarenog vozila, nakon što su

mogli spoznati opasnost od nailazećeg vozila iz suprotnog smjera (sa međusobnog odstojanja manjeg od 120 metara), nisu imali mogućnost za izbjegavanje prometne nezgode poduzimanjem forsiranog kočenja vozila kojima su upravljali i zaustavljanje tih vozila prije stizanja istih do mjesta gdje se dogodio sudar. Nadalje, u tijeku postupka je utvrđeno da je vozač vozila „Audi A6“, G.K. (osiguranik tuženog), imao 1,51 gr/kg alkohola u krvi, te se nalazio na granici između lakog i srednjeg pijanstava (što je značajno utjecalo na njegovu sposobnost upravljanja vozilom) dok stradali suvozač N.K. nije koristio sigurnosni pojas u trenutku nezgode, a što je prema nalazima vještaka medicinske i prometne struke, imalo uzročno-posljedičnu svezu sa smrtnim ishodom, jer bi uporaba pojasa značajno smanjila kretanje tijela i spriječila fatalne ozljede. Kombinacija navedenih faktora dovela je do frontalnog sudara dvaju vozila, pri čemu su smrtno stradali suvozač N.K. i jedan putnik u vozilu „Audi A6“.

Naime, tijekom postupka tuženi je dokazivao i po ocjeni ovog suda i dokazao da je smrt N.K., kao krajnja štetna posljedica prometne nezgode, rezultat nekorištenja sigurnosnog pojasa i da je ovaj propust predstavljao izravni uzrok smrtnog ishoda. Naime, kako bi se utvrdilo na kojem mjestu u vozilu „Audi A6“ stradali N.K. je bio u trenutku prometne nezgode, da li je koristio sigurnosni pojas i gdje je zatečen na licu mjesta nezgode, tijekom postupka je provedeno vještačenje po vještaku prometne struke Đorđi Laziću, koji je u bitnome zaključio da je stradali N.K. u trenutku prometne nezgode sjedio na prednjem desnom sjedištu vozila „Audi A6“, registarskih oznaka ..., te da nije bio vezan sigurnosnim pojaskom. Uz to, vještačenje po vještaku medicinske struke, prof. dr. Zdenku Cihlaržu, spec. sudske medicine i patologije, pokazalo je izravnu povezanost između nekorištenja sigurnosnog pojasa i nastanka teških ozljeda koje su dovele do kobnog ishoda. Među ozljedama su bile oštećenje baze lobanje, obilan izliv krvi u obje grudne duplje i tkivo sredogruda zbog rascjepa dijela grudne aorte. Prema mišljenju medicinskog vještaka, nekorištenje sigurnosnog pojasa bilo je uzročno-posljedično povezano sa smrtnim ishodom stradalog N.K. Dakle, navedene činjenice potvrđuju da je nekorištenje sigurnosnog pojasa imalo izravnu uzročno-posljedičnu svezu sa smrtnim ozljedama, jer bi pravilna uporaba pojasa spriječila naglo kretanje tijela i fatalne ozljede, uključujući oštećenje grudne aorte i baze lobanje.

Međutim, sa druge strane, po ocjeni ovog suda, tuženi nije uspio dokazati da tu radnju oštećenika (nevezivanje sigurnosnim pojaskom) osiguranik tuženog (kao vozač) nije mogao predvidjeti te da njene posljedice nije mogao izbjeći niti otkloniti. Dakle, tuženi je morao dokazati da je radnja stradalog N.K. (nekorištenje pojasa) bila nepredvidiva i da posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti.

Nastavno na prethodno, važno je napomenuti da su sigurnosni pojasevi dio standardne opreme u vozilima, a njihovo korištenje je obvezno prema članku 34. Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama, a što dalje implicira da je osiguranik tuženog (vozač) morao znati da nekorištenje sigurnosnog pojasa predstavlja kršenje propisa i povećava rizik od ozljeda u slučaju nezgode. Pored navedenog, važno je napomenuti i to da vozač (kao osoba koja upravlja vozilom koje ima status opasne stvari) ima odgovornost prema svojim putnicima pa i u dijelu da ih podsjeti na obvezno vezanje sigurnosnog pojasa, kojom radnjom se izravno utječe kako na njihovu sigurnost tako i u konačnici na sigurnost samog vozača kod toga da osoba koja se nije vezala sigurnosnim pojaskom, u slučaju bilo kakvih nepredviđenih i iznenadnih situacija u prometu (naglo kočenje, manevar izbjegavanja prepreka na cesti i slično, koje kritične situacije nesporno dovode do nekontroliranog pomjeranja

tijela osobe koja nije vezana sigurnosnim pojasom) može skrenuti pozornost vozaču ali i omesti ga u upravljanju vozilom. Dakle, s obzirom na ove faktore, vozač može i treba predvidjeti da bi suvozač, ako nije vezan sigurnosnim pojasom, mogao izazvati a u konačnici i pretrpjeti ozbiljne posljedice u slučaju prometne nezgode. Situacija u kojoj je stradali N.K. odlučio ne koristiti sigurnosni pojas, usprkos jasnim zakonskim odredbama i dobro poznatoj svrsi pojasa, nije izvanredna niti nepredvidiva. Naime, vožnja bez vezanog pojasa predstavlja propust koji nije izvan granica predviđanja osiguranika kao vozača. Slijedom navedenog, po ocjeni ovog suda tuženi ne može biti oslobođen odgovornosti u cijelosti jer, iako je dokazana uzročna sveza između propusta stradalog N.K. i njegovih smrtonosnih ozljeda, nije dokazana nepredvidivost ove radnje niti njena neizbježnost a u konačnici ni njena nemogućnost izbjegavanja odnosno otklanjanja, zbog čega se predmetna pravna stvar ima riješiti prema pravilima podijeljene odgovornosti u smislu odredbe članka 177. stavak (3) a u svezi sa člankom 192. Zakona o obligacionim odnosima.

S tim u svezi, tuženi s pravom ukazuje da prvostupanjski sud nije adekvatno ocijenio značaj propusta na strani stradalog N.K. prilikom odlučivanja o visini njegovog doprinosa nastaloj šteti. Prema tuženom, prvostupanjski sud je trebao uzeti u obzir ozbiljnost i utjecaj ovog propusta kao ključnog faktora koji je izravno utjecao na razliku između života i smrti, što bi opravdalo značajno povećanje procenta doprinosa stradalog u nastanku krajnjih štetnih posljedica po njega (smrtnog ishoda).

S tim u svezi, u ovom dijelu opetovano podsjećamo na odredbu članka 192. ZOO-a, prema kojoj oštećenik koji je doprinio da šteta nastane ili bude veća nego što bi inače bila, ima pravo samo na srazmjerno smanjenu naknadu (stavak 1), a kada je nemoguće utvrditi koji dio štete potječe od oštećenikove radnje, sud će dosuditi naknadu vodeći računa o okolnostima slučaja (stavak 2).

Vraćajući se na konkretan predmet, prema nalazu vještaka medicinske struke, sigurnosni pojas bi značajno smanjio kretanje tijela stradalog N.K. prema unutarjosti čvrstim dijelovima vozila, čime bi se spriječile fatalne ozljede poput rascjepa grudne aorte i oštećenja baze lobanje. Ova uzročno-posljedična sveza nedvojbeno potvrđuje da je nekorištenje sigurnosnog pojasa dominantan čimbenik koji je doprinio smrtnom ishodu. Osim toga, prema članku 34. ZoOSPC-a, korištenje sigurnosnog pojasa je zakonska obveza svih putnika u motornim vozilima, a njegovim nepoštovanjem oštećenik svjesno preuzima rizik.

S obzirom na to da N.K. u trenutku nezgode nije koristio sigurnosni pojas, što je prema nalazima vještaka medicinske i prometne struke imalo jasnu uzročno-posljedičnu svezu s tragičnim ishodom (budući da bi uporaba sigurnosnog pojasa značajno smanjila kretanje tijela i spriječila fatalne ozljede), kao i uzimajući u obzir odredbe materijalnog prava, posebno članke 3, 34. i 174. Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama, koje reguliraju ponašanje sudionika u prometu, ovaj sud procjenjuje da je tuženi opravdano u žalbi ukazao kako je prvostupanjski sud nepravilno ocijenio (podcijenio) doprinos stradalog N.K. nastanku štete. Naime, procjena da je N.K. nevezivanje pojasa doprinijelo šteti u omjeru od 20% po mišljenju ovog suda ocijenjena je kao preniska u odnosu na okolnosti konkretnog slučaja.

Ovo stoga što, po ocjeni ovog suda, uz uvažavanje dosadašnje sudske prakse, postoji suodgovornost stradalog nastaloj šteti zbog nevezivanja sigurnosnog pojasa, ali u omjeru od 50%, (a ne 20 % kako je to zaključio prvostupanjski sud) zbog čega je valjalo ovom presudom dosuđene iznose naknade nematerijalne štete umanjiti

srazmjerno takvom doprinosu stradalog nastanku štete, odnosno odlučiti kao u stavku II izreke ove presude.

Slijedom navedenog, a kako iz sadržaja žalbenih navoda tuženog ne proizilaze konkretni razlozi kojima tuženi dovodi u pitanje pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude u dijelu kojim se određuje visina doprinosa stradalog N.K. nastanku štete pristankom da se vozi sa osobom u alkoholiziranom stanju u omjeru od 15%, shodno odredbi članka 192. ZOO-a i pravilnim obračunom, ovaj sud je pravičnu novčanu naknadu u iznosu od 20.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti sina i izvanbračnog supruga, umanjio za 65% (doprinos stradalog nastaloj šteti zbog nevezivanja sigurnosnog pojasa 50% i kod toga da je njegov doprinos nastanku štete pristankom da se vozi sa osobom u alkoholiziranom stanju 15%) te tužiteljima D.K.1, S.K. i M.B. dosudio iznose od po 7.000,00 KM. Također je umanjio i pravičnu novčanu naknadu u iznosu od 7.000,00 KM na ime naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti brata i tužitelju D.K.2, dosudio iznos od 2.450,00 KM.

Na temelju svega izloženog, valjalo je žalbu tužiteljâ odbiti kao neutemeljenu te primjenom odredbe članka 346. Zakona o parničnom postupku odlučiti kao u stavku I izreke ove presude, a žalbu tuženog, primjenom odredbe članka 350. stavak (1) točka d) Zakona o parničnom postupku, djelomično uvažiti i prvostupanjsku presudu preinačiti na način kako je suđeno u stavku II izreke ove presude.

Obzirom da je odluka prvostupanjskog suda povodom izjavljenog pravnog lijeka preinačena, primjenom odredbe članka 130. stavak (2) u svezi sa odredbama članaka 120, 121. i 130. Zakona o parničnom postupku, stavkom III izreke ove presude odlučeno je o troškovima cijelog postupka na način da je, umjesto da tuženi nadoknadi troškove parničnog postupka tužiteljima u iznosu od 3.129,00 KM (kako je to dosuđeno prvostupanjskom presudom), tuženi obvezan da tužiteljima na ime naknade troškova postupka isplati ukupan iznos od 953,90 KM.

Pri tome, potrebno je na ovom mjestu istaći da je pravilno prvostupanjski sud tužiteljima, kod toga da je tuženi osporavao i osnov i visinu postavljenog tužbenog zahtjeva, suglasno odredbi članka 121. Zakona o parničnom postupku, u punom iznosu priznao samo troškove vještačenja po vještaku medicinske struke, dok je troškove na ima plaćenih pristojbi, suprotno navodima žalbe tužiteljâ, istima ispravno priznao u procentu koji odgovara uspjehu u sporu u odnosu na postavljeni tužbeni zahtjev.

Naime, s obzirom da je konačni uspjeh stranaka u ovoj parnici izmijenjen i to tako što su tužitelji prema prvobitno označenoj vrijednosti spora od 67.000,00 KM uspjeli u omjeru od 35%, (prvostupanjski sud je troškove računao na osnovu uspjeha tužitelja u omjeru od 65%), to tužiteljima po tom osnovu pripadaju troškovi postupka u iznosu od 1.036,00 KM (tužitelji žalbom nisu dovodili u pitanje pravilnost tarifiranja i matematičkog obračuna troškova od strane prvostupanjskog suda). Uspjeh tužiteljâ nakon preciziranja tužbenog zahtjeva je 43,57 % (prvostupanjski sud je troškove računao na temelju uspjeha tužitelja u omjeru od 81 %), što znači da im po tom osnovu pripadaju troškovi postupka u iznosu od 871,40 KM.

Također, tužiteljima pripadaju i troškovi vještačenja po vještaku medicinske struke prof. dr. Cihlarž Zdenku u ukupnom iznosu od 210,00 KM, obzirom da je tuženi osporavao kako osnov tako i visinu postavljenog tužbenog zahtjeva.

S druge strane, troškove tuženog čine troškovi vještačenja po vještaku medicinske struke u iznosu od 210,00 KM i vještaka prometne struke u iznosu od 415,10 KM, što ukupno iznosi 625,10 KM.

Kada su u pitanju troškovi žalbenog postupka, tužitelji na iste nemaju pravo, budući da je njihova žalba u cijelosti odbijena, dok tuženom pripada trošak na ime pristojbe na žalbu u iznosu od 600,00 KM (članak 36. stavak (5) Zakona o sudskim pristojbama), odnosno suglasno uspjehu u žalbenom postupku u procentu od 53,85 % (pobijani dio 43.550,00 KM, a tužbeni zahtjev je u konačnom usvojen u iznosu od 23.450,00 KM) nominalni iznos od 323,10 KM a sve sukladno točki 11. a u svezi sa točkom 1. Tarifnog broja 1 Pristojbene tarife Zakona o sudskim pristojbama („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 5/01, 12/02, 23/03 i 11/20).

Slijedom navedenog, a kako tužiteljima u skladu sa konačnim uspjehom u ovoj parnici na ime troškova postupka pripada iznos od 2.117,40 KM, a tuženom po istom osnovu iznos od 948,20 KM, procesnom kompenzacijom dolazi se do odluke da tuženi tužiteljima na ime naknade troškova postupka ima isplatiti ukupan iznos od 1.169,20 KM.

PREDSJEDNICA VIJEĆA

Šejla Drpljanin